

Ks. Jan Bednarczyk *

**WSPÓŁPRACA BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH W RAMACH
FEDERACJI FIDES ORAZ MIĘDZYNARODOWEJ RADY
STOWARZYSZEŃ BIBLIOTEK TEOLOGICZNYCH**
POLISH FIDES AND INTERNATIONAL COUNCIL OF THEOLOGICAL
LIBRARIES SOCIETIES

Abstrakt: *Przedstawiono historię powstawania Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES od pierwszych inicjatyw w 1979 r. do zatwierdzenia jej statutu przez Konferencję Episkopatu Polski w 1995 r. Opisano najważniejsze prace Federacji, szczególnie w zakresie komputeryzacji bibliotek kościelnych w Polsce. Wymieniono główne przyszłe zadania FIDES. W drugiej części omówiono powstanie i rozwój Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych, uwzględniając podstawowe projekty realizowane przez Radę w latach 1961–1998. Podano informacje o przebiegu Zgromadzenia Ogólnego Międzynarodowej Rady w Krakowie w 1998 r.*

Abstract: *This article describes the history of formation of the Federation of Ecclesiastical Libraries FIDES – from the first initiatives in 1979 to its confirmation by the Conference of Polish Episcopacy in 1995. The most important activities of the Federation are presented, especially those connected with the process of computerization. Also the future tasks and goals of FIDES are listed. The history of International Council of Theological Libraries*

*Ks. dr Jan Bednarczyk, dyrektor Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Dr filozofii, mgr lic. teologii; mgr bibliotekoznawstwa i informacji naukowej UJ. Przewodniczący Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Problematyka badawcza: biblioteki kościelne oraz relacje wiara – nauka. Publikacje – 17 (jedna książka): J. Bednarczyk. Laudacja ku czci Księdza prof. dr hab. Tadeusza Wojciechowskiego. *Logos i Ethos* 1 (7)/1999, s. 123–127; Piórem w posłudze Ewangelii. 25 lat myśli twórczej ks. Kazimierza Bukowskiego. Szkic biobibliograficzny oprac. ks. J. Bednarczyk i J. Majda. Kraków 1997, s. 128.

Societies and basic projects carried out by the Council in 1961–1998 are described in the second part of the article. There is also a report on The General Assembly of the International Council in Kraków in 1998.

*
* *
*

Autor jako absolwent studiów bibliotekoznawczych Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz prowadzący w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UJ seminarium poświęcone problemom bibliotek kościelnych prosi o przyjęcie niniejszego artykułu, jako dowodu wdzięczności za wieloletnie wprowadzanie go w tajniki wiedzy bibliotecznej, życząc równocześnie wszystkim Pracownikom Instytutu dalszych wspaniałych osiągnięć w pracy naukowej i dydaktycznej, a studentom zdobywania rozległej wiedzy.

FEDERACJA BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH – FIDES

W 1979 r. zrodziła się inicjatywa utworzenia Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych w celu popierania współpracy i rozwoju bibliotek teologicznych, kształcenia i doskonalenia zawodowego ich pracowników, współpracy z innymi bibliotekami i organizacjami bibliotecznymi w kraju i za granicą [ABPAT S, Statut SPBT, par. 2; Bednarczyk 1995, s. 21–32]. Tymczasowe kierownictwo Stowarzyszenia wybrane na spotkaniu przedstawicieli głównych bibliotek w Lublinie w dniu 5 października 1979 r. ostatecznie ukonstytuowało się w maju 1980 r. w Warszawie na posiedzeniu zwołanym przez ks. prof. Michała Pctera – delegata Rady Naukowej Episkopatu Polski [ABPAT Górski 1983b; ABPAT Górski, Notatki]. Sytuacja zaistniała po 1981 r. nie pozwoliła na rozwój Stowarzyszenia.

Pod koniec lat osiemdziesiątych biblioteki kościelne napotykały wiele trudności związanych m.in. z brakiem odpowiedniego sprzętu komputerowego i komputerowych programów bibliotecznych, niedostateczną ilością przygotowanych do tego kadr oraz brakiem ujednoczonego formatu opisów bibliograficznych. Stanowiło to mocny impuls do szerszej wymiany doświadczeń i podejmowania wspólnych inicjatyw w tym zakresie.

W 1991 r. Kolegium Rektorów Uczelni Papieskich jednomyślnie stwierdziło potrzebę stworzenia i działania Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych Wyższych Uczelni Katolickich Polski w celu wprowadzenia ujednoczonego systemu biblioteczno-informacyjnego [ABPAT S, Świerzawski 1991].

Pod patronatem ks. kardynała Franciszka Macharskiego, przewodniczącego Komisji Episkopatu Polski ds. Nauki Katolickiej, w Wyższym Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Warszawie w dniu 24 czerwca 1991 r., ks. Krzysztof Gonet zorganizował konferencję na temat automatyzacji bibliotek kościelnych [Gonet 1993, s. 257]. Podczas konferencji zaprezentowano stan prac nad komputeryzacją bibliotek kościelnych w różnych ośrodkach w Polsce [Gonet 1991a, s. 253; Gonet 1993, s. 257–259].

Na spotkaniu w dniu 23 września 1991 r. w Warszawie z udziałem przedstawicieli 13 bibliotek, podjęto decyzję o potrzebie utworzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES [Gonet 1991b, s. 5–6; Gonet 1993, s. 259–261; Gonet 1994, s. 143]. Przyjęto wspólną deklarację, że w pracach nad komputeryzacją bibliotek kościelnych konieczne jest zachowanie daleko idącego ujednoczenia działań i dzielenia się doświadczeniami w celu zbudowania w niedalekiej przyszłości jednolitego systemu komputerowego i wspólnej bazy katalogowej [Gonet 1994, s. 144].

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES określiła jako swój podstawowy cel „podejmowanie poczynań związanych z ewangelizacją oraz ożywianie duchem chrześcijańskim porządku doczesnego przez usprawnianie działalności polskich bibliotek kościelnych, wdrażanie postępu technicznego, a w szczególności komputeryzację prac bibliotecznych” [ABPAT F, Statut FIDES, art. 6]. Federacja realizuje swe cele poprzez, m.in., prowadzenie działalności badawczej nad zastosowaniem nowych technik w pracach bibliotecznych, stymulowanie wysiłków nad tworzeniem komputerowych bibliografii i katalogów, szkolenie pracowników bibliotek, popularyzację doświadczeń prowadzoną w formie spotkań, konferencji i działalności wydawniczej, zdobywanie środków materialnych na działalność własną i wdrażanie postępu technicznego [ABPAT F, Statut FIDES, art. 7].

Pracownicy zrzeszonych bibliotek widzieli potrzebę kontynuowania prac nad formatem dla komputerowego opisu różnych rodzajów wydawnictw [Gonet 1993, s. 260–261].

Na kolejnych plenarnych naradach roboczych członków Federacji dzielono się doświadczeniami z zakresu komputeryzacji oraz wspólnie szukano rozwiązań powstających problemów. Warto nadmienić, że biblioteki Federacji tworzą różnego rodzaju komputerowe kartoteki tematyczne i bibliografie poszczególnych dyscyplin naukowych. Zakończeniem pewnego etapu prac było udostępnienie pierwszego centralnego katalogu FIDES sieciom komputerowym EARN i INTERNET [Gonet 1994, s. 144–146; ABPAT F, Stolz 1992–1993]*. Dla potrzeb automatyzacji bibliotek kościelnych zrzeszonych w Federacji zalecono stosowanie komputerowego programu bibliotecznego MAK, organizowano szkolenia jego użytkowników i administratorów [Gonet 1993, s. 257–261].

Federacja FIDES nawiązała kontakt ze Stowarzyszeniem Amerykańskich Bibliotek Teologicznych – ATLA w USA, które wydaje międzynarodową bazę danych na CD-ROM – *Religion Indexes* i będzie się starała o włączenie do tej bibliografii polskiego piśmiennictwa teologicznego. Nawiązała także kontakt z innymi ośrodkami bibliotecznymi w kraju i za granicą [Gonet 1993, s. 261; Gonet 1994, s. 147; Bednarczyk 1996, s. 14]. We wrześniu 1998 r. do Federacji należało 88 bibliotek kościelnych. W pracach nad automatyzacją bardzo zaawansowane są m.in. biblioteki uczelni katolickich, seminariów duchownych diecezjalnych i zakonnych, a także biblioteki klasztorne [Bednarczyk 1994, s. 86; Pernal 1994, s. 18–19].

Konferencja Episkopatu Polski na sesji plenarnej w Warszawie w dniu 18 marca 1995 r. erygowała Federację Bibliotek Kościelnych FIDES i zatwierdziła

* Ponadto odbywały się spotkania szkoleniowe: w dniach 7–9.12.1992 i 21–23.09.1993 w Lublinie oraz 4.01.1994 w Warszawie.

statut [ABPAT Dekret 1995]. Federacja otrzymała również osobowość prawną zgodnie z rozporządzeniem Ministra – Szefa Urzędu Rady Ministrów z dnia 17 października 1995 r. [Bednarczyk 1996, s. 14].

Z inicjatywy Federacji zorganizowano kursy szkoleniowe, np. w Warszawie w latach 1995, 1996 i 1997 dla administratorów programu MAK, a dla początkujących użytkowników w 1997 r. Należy tu podkreślić szczególną aktywność ks. Krzysztofa Goneta. Kursy odbyły się również w Krakowie w zakresie korzystania z programu MAK w czerwcu i październiku 1995 r. [Bednarczyk 1995, s. 28; Bednarczyk 1996, s. 14; Bednarczyk 1997b, s. 15]. We współpracy z krakowskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego zostały przeprowadzone kursy przez wykładowców Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UI – w 1998 r. kurs „Opis bibliograficzny w formacie MARC BN w bazach programu MAK dla bibliotek FIDES”, który obejmował zasady opisu książek jedno- i wielotomowych, tworzenie haseł ujednoczonych, katalogowanie czasopism i innych typów dokumentów [AFBKF Kurs 1998], a w 1999 r. z podstaw korzystania z programu MAK i Internetu [AFBKF Kurs 1999].

Pracownicy bibliotek należących do Federacji FIDES udzielali i udzielają sobie nawzajem pomocy oraz konsultacji w zakresie obsługi i działania programu MAK. FIDES odbywa corocznie Walne Zgromadzenie, a jej Zarząd zbiera się kilka razy w roku.

Federacja od 1995 r. wydaje czasopismo „FIDES – Biuletyn Bibliotek Kościelnych”. W tym półroczniku publikowane są dokumenty i sprawozdania dotyczące działalności Federacji oraz artykuły poświęcone aktualnym problemom pracy bibliotek kościelnych [Bednarczyk 1997a, s. 396].

Za największe osiągnięcie Federacji uznać należy realizację założeń programowych FIDES w pracy jej bibliotek członkowskich. Ciągłe zwiększa się ilość informacji oferowanych czytelnikom w postaci komputerowych baz danych, intensyfikuje się wymiana informacji z zakresu nauk kościelnych z wykorzystaniem nowoczesnych metod i środków przekazu, jak np. CD-ROM, wymiana baz, praca w sieciach komputerowych. Postępują prace nad tworzeniem zrębów polskiej bibliografii nauk teologicznych. Docenić trzeba rolę Federacji, jako forum wymiany doświadczeń pomiędzy bibliotekami kościelnymi w zakresie ich codziennego owocnego funkcjonowania [Bednarczyk 1997b, s. 13–14].

W najbliższym czasie do ważniejszych zadań Federacji można zaliczyć m.in.:

- staranie o umożliwienie bibliotekom członkowskim szerszego dostępu do Internetu;
- działania zmierzające do stworzenia komputerowej sieci bibliotek kościelnych;
- włączenie się do prac nad przygotowaniem ujednoczonych formatów opisu bibliograficznego oraz kartotek haseł wzorcowych (szczególnie z zakresu szeroko rozumianych nauk kościelnych);
- prowadzenie spotkań, szkoleń, kursów, poradnictwa w zakresie prac bibliotecznych, a zwłaszcza w zakresie sprzętu, programów i usług komputerowych związanych z funkcjonowaniem bibliotek w różnych regionach Polski;
- wypracowanie form działalności gospodarczej, pozwalającej zdobywać fundusze na rozwój bibliotek kościelnych (np. fundacje, płatne ekspertyzy, staże, wyjazdy szkoleniowe za granicę);

- przygotowanie i wydawanie materiałów szkoleniowo-metodycznych oraz bibliografii na aktualne tematy;
- propagowanie nowatorskich rozwiązań oraz szczególnych osiągnięć w pracy poprzez prowadzenie kursów oraz fundowanie nagród;
- nawiązanie współpracy z bibliotekami wyższych uczelni i instytutów w kraju i za granicą, a także z bibliotekami Kościołów niekatolickich [Bednarczyk 1995, s. 29–30; Kocójowa 1996, s. 49–54].

MIĘDZYNARODOWA RADA STOWARZYSZEŃ BIBLIOTEK TEOLOGICZNYCH

W dniu 2 czerwca 1980 r. w Warszawie odbyło się spotkanie kierownictwa Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych z Generalnym Sekretarzem Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych (Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie – CIABT) – drem Juanem Antonio Cervello³-Margalefem [ABPAT Górski, Sprawozdanie 1980; ABPAT Górski, Relazione 1980; ABPAT Górski 1983a]. Tym samym stworzona została podstawa do włączenia się w działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych. Polacy uczestniczący w posiedzeniu Międzynarodowej Rady w charakterze „obserwatora” reprezentowali własną instytucję [ABPAT Górski 1983b; ABPAT Górski 1985].

Federacja FIDES została formalnie przyjęta jako członek zwyczajny do CIABT na jej dorocznym posiedzeniu odbytym w Lille, we Francji, dnia 9 września 1995 r. [AFBKF Dokumenty 1995; Bednarczyk 1996, s. 14].

We Frankfurcie we wrześniu 1957 r. Arbeitsgemeinschaft Katholisch-Theologischer Bibliotheken (AKThB) z okazji dziesięciolecia swego powstania zorganizowało spotkanie z bibliotekarzami zagranicznymi, które dało początek idei utworzenia instytucji, pozwalającej na regularne zebrania delegatów stowarzyszeń i mające na celu uzgadnianie wspólnych przedsięwzięć ogółu bibliotek teologicznych. W końcu, poprzez „Projekt międzynarodowej współpracy pomiędzy bibliotekami teologicznymi”, doszło 18 października 1961 r. we Frankfurcie do pierwszego zebrania delegatów trzech stowarzyszeń AKThB – Niemcy, VSKB (Vereniging voor Seminarie – en Kloosterbibliotheken – od 1974 r. nazwa: Vereniging voor het Theologisch Bibliothecariaat – VTB) – Holandia, ABSR (Association des Bibliothèques de Sciences Religieuses – później L'Association Bibliothèques Ecclésiastiques de France – ABEF) – Francja [Mech 1996, s. 1; Geuns 1998b, s. 4–5; Geuns 1998a, s. 43–44; Mech 1990, s. 37–38]. Osiągnięto wówczas porozumienie, zawierające pewne wskazówki dotyczące kierowania wspólnymi działaniami. Nowa instytucja przybrała nazwę: *Comité international de Coordination des Associations de Bibliothèques de Théologie catholique (CIC)* [Mech 1996, s. 1]. W latach 1961–1971 odbyło się dziesięć posiedzeń CIC, z tego siedem we Frankfurcie, dwa w Nijmegen, jedno w Paryżu, na których omawiano zagadnienia związane ze współpracą bibliotek teologicznych [Mech 1996, s. 4].

Od samego początku zostały zainicjowane następujące projekty:

- Scripta Recenter Edita – międzynarodowe czasopismo bibliograficzne;
- Bibliographia ad usum seminariorum – seria tematycznych bibliografii;

- VSKB World Library Service – międzynarodowa księgarnia;
- TEOL (Theologici Exquisiti Oblatique Libri) – program wymiany książek o wyczerpanym nakładzie;
- reprodukcje starych dokumentów na mikrofiszach pod nadzorem opactwa benedyktynów w Slangenburgu w Holandii.

Obecnie kontynuowane są tylko dwa ostatnie projekty [Geuns 1998b, s. 6].

W 1970 r. we Frankfurcie podczas dziewiątego zebrania CIC podjęto decyzję o jego przekształceniu w Międzynarodową Radę Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych – CIABT z siedzibą w Holandii. Do trzech pierwszych stowarzyszeń dołączyło Vereniging van Religieus – wetenschappelijke Bibliothecarissen (VRB) z Belgii [Geuns 1998b, s. 7; Mech 1996, s. 4].

W oficjalnych statutach Rady zawarty jest potrójny cel: 1) wspieranie współpracy pomiędzy zrzeszonymi członkami; 2) reprezentowanie ich interesów na płaszczyźnie międzynarodowej; 3) przyczynianie się do dalszego rozwoju bibliotek teologicznych, niezależnie od tego czy są one zrzeszone, czy też nie, w szczególności wspomaganie tych, które muszą pracować w trudnych warunkach.

Kontrolę nad pracami Rady sprawują dwa organy: Zgromadzenie Ogólne i Zarząd. Poszczególne delegacje spotykają się przynajmniej raz w roku i decydują o formach wspólnych działań, jednak z uwzględnieniem autonomii stowarzyszeń narodowych [Geuns 1998b, s. 8–9].

Statut Rady dopuszcza dwa sposoby uczestnictwa: pierwsze – to członkostwo zwyczajne, które otrzymują stowarzyszenia narodowe. Drugą formą jest członkostwo nadzwyczajne, które może zostać przyznane ważnym bibliotekom, posiadającym obszerne zbiory teologiczne [Geuns 1998b, s. 8].

Od 1971 r. zgromadzenia ogólne Rady, w którym może uczestniczyć po dwóch delegatów stowarzyszeń członkowskich i po jednym reprezentancie członków nadzwyczajnych, odbywają się regularnie co roku [Mech 1996, s. 4]. Za każdym razem w innym kraju w celu zapoznania się z rzeczywistą sytuacją każdego należącego do tej organizacji stowarzyszenia. Rada stopniowo zwiększała liczbę członków. Zwłaszcza po 1990 r., kiedy to dzięki zmianom politycznym w Europie Środkowej i Wschodniej przed bibliotekami teologicznymi otworzyły się możliwości założenia własnych stowarzyszeń oraz udziału w międzynarodowej współpracy [Geuns 1998b, s. 7–8]. Nawiązano kontakty ze stowarzyszeniami bibliotek teologicznych w Austrii, Szwajcarii, Hiszpanii, Słowenii, Stanach Zjednoczonych, Australii i Nowej Zelandii. Od 1971 do 1986 r. Rada była członkiem Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Bibliotekarzy – FIAB / IFLA.

W działalności Rady na uwagę zasługuje troska o redagowanie przez Stowarzyszenie *Clavis Foliorum Periodicorum Theologicorum*. Ten, realizowany jako międzynarodowy projekt, leksykon bio- i bibliograficzny czasopism teologicznych odgrywa dużą rolę w pracy bibliotekarzy i czytelników [Geuns 1998b, s. 21; Mech 1996, s. 5–6].

Postęp automatyzacji ułatwia wszystkim zrzeszonym związkom wzajemny dostęp do usług bibliotecznych. Ostatnie lata CIABT wykorzystywał do ulepszenia sposobu indeksowania zbiorów w zakresie badań teologicznych i biblijnych w różnych językach europejskich. Celem projektu *ETHERFLI* (European

Thesaurus for Indexing in Religious Libraries) jest przygotowanie tezaury dostępnej *online* w większości języków europejskich.

Chociaż współpraca z bibliotekami wiąże się z licznymi trudnościami, członkowie Rady są przekonani, że jest ona fundamentem dobrej jakości bibliotekarstwa teologicznego. Należy wykorzystywać dzisiejsze możliwości komunikacji elektronicznej w celu propagowania jedności i współpracy poza granicami narodów oraz dzielenia się istniejącymi już usługami bibliotecznymi z wszystkim bibliotekami teologicznymi [Geuns 1998b, s. 21–22; AFBKF Projekt 1998].

W dniach od 12 do 18 września 1998 r. w Krakowie obradowało Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Rady. Po raz pierwszy przedstawiciele 13 stowarzyszeń bibliotek teologicznych z całej niemal Europy oraz Stanów Zjednoczonych obradowali w naszym kraju. Przybyli oni na zaproszenie ks. prof. dra hab. Adama Kubisia, rektora Papieskiej Akademii Teologicznej i polskiej Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Zjazd delegatów stowarzyszeń bibliotek teologicznych wpisiał się w obchody 600-lecia Wydziału Teologicznego Akademii Krakowskiej. Z uczestnikami Rady spotkał się metropolita krakowski ks. kard. Franciszek Macharski, podkreślając rolę bibliotek kościelnych. Podczas zjazdu goście wysłuchali referatów ks. dra Mariana Zielnioka, prof. dr hab. Marii Kocójowej i red. Stefana Wilkanowicza, zapoznając się z sytuacją Kościoła i kultury w naszym kraju, a także z sytuacją bibliotek w Polsce. W czasie obrad miało też miejsce spotkanie z rektorem PAT ks. bpem prof. drem hab. Tadeuszem Pieronkiem i prorektorem ks. prof. dr. hab. Łukaszem Kamykowskim, a także z Zarządem Federacji FIDES. Przewodniczący „Conseil” dr Andrzej Geuns spotkał się z ks. prof. Adamem Kubisiem [Homan 1998, s. 22; AFBKF Protocole 1998, s. 4].

Jednym z punktów obrad było omówienie stanu prac nad wielojęzycznym tezaurem teologicznym, który powinien ułatwić opis książek teologicznych i ich wyszukiwanie, także polskim czytelnikom. Federacja FIDES uczestniczy w tym projekcie [Homan 1998, s. 22].

Podczas spotkania podjęto decyzję o zmianie nazwy „Conseil” na „Bibliothèques Européennes de Théologie” (BETH – Europejskie Biblioteki Teologiczne), która została zatwierdzona podczas Zgromadzenia Ogólnego w 1999 r. [AFBKF Protocole 1998, s. 4].

Uczestnicy spotkania po zakończeniu obrad zwiedzili najcenniejsze krakowskie zabytki, kopalnię soli w Wieliczce oraz Bibliotekę Jagiellońską i Bibliotekę Papieskiej Akademii Teologicznej, a następnie udali się na Jasną Górę do Częstochowy [AFBKF Program 1998].

Współpracę pomiędzy stowarzyszeniami bibliotek teologicznych ożywia idea: biblioteki muszą się znać i pomagać sobie wzajemnie, by dobrze wypełniać swą pracę oraz pewność, że rozwój bibliotek teologicznych jest służbą konieczną dla wiary Kościoła i jego świadectwa [Mech 1996, s. 7].

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA I OPRACOWANIA

Źródła

- ABPAT – Archiwum Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej
 ABPAT, Dekret Konferencji Episkopatu Polski z dnia 7 kwietnia 1995
 ABPAT, (1983a) T. Górski, Do ks. prof. A. Kubisia – Sekretarza Rady Naukowej Episkopatu, Prorektora PAT, Kraków, 26 II 1983
 ABPAT, (1983b) [T. Górski], Do ks. Rektora [PAT], Kraków, 11 X 1983
 ABPAT, T. Górski, Do ks. bpa Rektora [PAT], Kraków, 16 IV 1985
 ABPAT, [T. Górski], Notatki
 ABPAT, T. Górski, Relazione Riguardante la Riunione Svoltasi a Varsavia il. 2 giugno 1980
 ABPAT, [T. Górski], Sprawozdanie ze spotkania Kierownictwa Stowarzyszenia Bibliotek Teologicznych w Polsce z Juan Antonio Cervello-Margalefem, 1980
 ABPAT, T. Górski, Sprawozdanie z udziału w Zebraniu Generalnym Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie (CIABT) odbytym w Paryżu w dniach 8 i 9 września 1985 r. i udziału w sesji Association des Bibliothèques Ecclésiastiques de France odbytej w Paryżu w dniach 9–13 września 1985 r., Kraków 14.10.1985
 ABPAT F, Statut Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, art. 6
 ABPAT F, T. Stolz ks., Narada Robocza Bibliotek Federacji FIDES (Sprawozdanie), (Lublin, 30.09.1992); Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. Druga Narada Robocza (Sprawozdanie), Lublin, 8.05.1993
 ABPAT S, Ks. prof. W. Świerzawski – Rektor PAT w Krakowie i Przewodniczący Kolegium Rektorów Wyższych Uczelni Papieskich do O. Prof. Kazimierza Marciniaka, Kraków, 28 I 1991
 ABPAT S, Statut SPBT – Statut Stowarzyszenia Polskich Bibliotek Teologicznych
 AFBKF – Archiwum Federacji Bibliotek Kościelnych – FIDES, Kraków
 AFBKF, Dokumenty dotyczące kursu 24–27 XI 1998 r.
 AFBKF, Dokumenty dotyczące kursu 9–11 VI 1999 r.
 AFBKF, Dokumenty dotyczące przyjęcia FIDES do CIABT, w dniu, 9 IX 1995
 AFBKF, Program posiedzenia CIABT, Kraków, 12–18 IX 1998 r.
 AFBKF, Project Ethereli, Rapport d'activité, Juin – Septembre 1998, Centre Informatique et Bible – Maredsous (Belgique)
 AFBKF, Protocole de la 27e Assemblée Générale des Bibliothèques Européennes de Théologie – BETH, anciennement CIABT, Cracovie, le 13–17 septembre 1998, s. 5

Opracowania

- Bednarczyk, J. (1997a). FIDES. Biuletyn Bibliotek Kościelnych, *Prz. Bibl.* 65, 4, s. 395–396.
 –. (1997b). Sprawozdanie z działalności Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES w okresie 19 VI 1996–13 V 1997, *FIDES. Biul. Bibl. Kośc.* 1–2, s. 13–15.
 –. (1996). Działalność Federacji Bibliotek Kościelnych – FIDES (20 VI 1995 – 31 XII 1996), *FIDES. Biul. Bibl. Kośc.* 1–2, s. 13–17.
 –. (1995). Ku lepszej organizacji pracy w bibliotekach kościelnych – Federacja FIDES, *FIDES. Biul. Bibl. Kośc.* 1, s. 21–32.
 –. (1994). Biblioteki kościelne w Polsce. W: Jagosz, M. (red.). *Materiały XV Sesji Stałej Konferencji Archiwów, Bibliotek i Muzeów Polskich na Zachodzie* 23–26.09.1993, Rzym, s. 79–89.

- Geuns, A. (1998a). Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie, *Mitteilungsblatt der Arbeitsgemeinschaft Katholisch-Theologischer Bibliotheken* 45, p. 43–47.
- . (1998b). De International Council of Associations of Theological Libraries. Geschiedenis, huidige vorm, projecten, samenwerking met verenigingen buiten Europa. *V.R.B. [Vereniging van Religieus-Wetenschappelijke Bibliothecarissen] Informatie* 28, 1–2, p. 3–22.
- Gonet, K. (1994). Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. W: Ryszewski, B. (red.). *Komputeryzacja bibliotek. Materiały konferencji 24–26 maja 1993 r.*, Toruń: UMK, s. 143–148.
- . (1993). Komputeryzacja bibliotek i możliwości jej wpływu na procesy gromadzenia księgozbiorów w bibliotekach kościelnych. Zarys problematyki, *Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne* 62, s. 255–268.
- . (1991a). Komputeryzacja w Bibliotece Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego św. Jana Chrzciciela w Warszawie, *Prz. Bibl.* 59, 3–4, s. 246–254.
- . (1991b). Narada kościelnych bibliotek wiodących nt. komputeryzacji, Warszawa-Bielany, 23.09.1991, *Pismo Okólne – Biuletyn Informacyjny, Biuro Prasowe Episkopatu Polski* 24, 46/91/1236 z dn. 11–17 XI, s. 5–6.
- Homan, A. (1998). Bibliotekarze w Krakowie, *Gość Niedzielny*, 75, 47, (22 XI 1998), s. 22.
- Kocójowa, M. (1996). Pracownik bibliotek kościelnych w XXI wieku, *FIDES. Biul. Bibl. Kośc.* 1–2, s. 47–57.
- Mech, P. (1990). L'Association des Bibliothèques Ecclésiastique de France, *Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie [CIABT]*, 1961–1990 [druk:] 1990, s. 37–46.
- .; H. Morlion SJ; A. Geuns (1996), *Le Conseil International des Associations de Bibliothèques de Théologie, CIABT 1961–1996* [druk:] 1996, s. 1–7.
- Pernal, A. (1994). Biblioteki bez granic, *Magazyn – Słowo – Dziennik Katolicki* 2, 7, 11–12–13.02, s. 18–19.